

Література

1. Гаазька конвенція від 01.07.1985 р. № 30 «Про право, що застосовується до трастів, і про визнання трастів».
2. *Степанов Д. И.* Компания, управляющая хозяйственным обществом // Хозяйство и право. — 2000. — № 10. — С. 60—73.
3. *Лахно П., Бирюков П.* Траст — новый институт российского права // Хозяйство и право. — 1995. — № 2. — С. 33—43.
4. *Барац Г.* Підприємство як власник // Галицькі контракти (другий зошит). — 1999. — № 40. — С. 25—32.
5. *Генкин А. С.* Эффективный траст: опыт Западной Европы и российская практика. — М.: Изд. Дом «АЛЬПИНА», 1999. — 220 с.

УДК 338.47:621

Є. Г. Рясних, канд. екон. наук, проф.,
О. В. Савченко, аспірант,
Хмельницький національний університет

ПРО МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ НИЖНЬОЇ МЕЖІ ЦІНИ НА НОВІ МАШИНИ

У статті викладений новий підхід до визначення ціни на нові машини.

The article contains a new approach to price formation for new machine tools.

Вступ України до СОТ у 2008 році призведе до посилення конкуренції для вітчизняної продукції. Підвищення конкурентоспроможності нашої продукції у багатьох випадках буде визначатися випуском нових машин і обладнання виробничо-технічного призначення з більш високими техніко-економічними показниками, які дозволять суттєво знижувати витрати у сфері їх використання.

Важливим елементом у сфері ціноутворення на нові машини є нижня межа її ціни, під якою традиційно розуміють такий її рівень, який забезпечує рівновигідність виробництва нової і базової продукції. Зарубіжні економісти досить рідко і не завжди у цьому розумінні використовують такий термін. Наприклад, Р. Долан і Г. Саймон під нижньою межею ціни розуміють ціну, нижче якої продавати товар не слід [1, с. 47]. Таке визначення нижньої межі ціни недостатньо для характеристики цього показника при ціноутворенні на нові машини, оскільки зводить задачу лише до так званого «затратного ціноутворення». Зарубіжні економісти

доволі часто висловлюються негативно щодо визначення ціни за схемою «затрати плюс». «Розповсюджена теорія витрати плюс надбавка, — стверджує Пол Хейне, — вочевидь невірна» [2, с. 252]. В цій ситуації вочевидь не слід категорично відмовлятися від затратного ціноутворення. «Усі затрати важливі для доходності, — відмічає Томас Т. Негл і Рід К. Холден, — оскільки всі вони не дивлячись на класифікацію, повинні бути враховані. Що відрізняє ціннісне (вартісне чи ринкове ціноутворення) від затратного ціноутворення — це питання про те, коли їх доцільно приймати у розрахунок» [3, с.97].

Нижня межа ціни це зовсім не варіант продажної ціни, а тільки відправна точка для її формування. І як це не парадоксально звучить, вона може бути і нижче повної собівартості машини. Справа в тому, якщо нова машина створюється на збитковому підприємстві, то яка б вона не біла ефективна її ціна не може бути більше ніж собівартість до тих пір, доки підприємство не збільшить обсяги виробництва і не стане прибутковим.

У діючих методиках по ціноутворенню і в економічній літературі нижня межа ціни звичайно визначається за формулою:

$$Ц_H = C_H(1 + P_B), \quad (1)$$

де C_H — собівартість нової продукції;

P_B — рентабельність базової продукції.

Обидва показники цієї формули можуть призводити до суттєвого викривлення величини $Ц_H$, оскільки пов'язані з розподілом постійних витрат між видами продукції, а на стадії проектування визначити постійні витрати по новій машині практично неможливо.

Необхідно дещо переглянути вимоги до економічного змісту нижньої межі ціни і її головної характеристики — рівно вигідності для виробника нової і базової машини.

Саме поняття рівновигідності як однакова норма рентабельності, часто залежить не від характеристики порівнюваних машин, а від степені завантаження виробничих потужностей підприємства інноватора, зміни масштабів виробництва окремих видів продукції, методів розподілу постійних витрат. Щоб виключити вплив цих факторів, нижню межу ціни слід визначати без врахування постійних витрат за формулою:

$$Ц_H = I \div (1 - K_M), \quad (2)$$

де I — змінні витрати при виробництві нової машини;

K_M — коефіцієнт маржинального прибутку по базовій машині.

Коефіцієнт маржинального прибутку, який розраховується як відношення маржинального прибутку до ціни, характеризує потенційну рентабельність базової машини і при його використанні для розрахунку C_H закладається така ж потенційна рентабельність нової машини, не викривлена розподілом по видах продукції постійних витрат.

Потенційна рентабельність нової машини закладається на стадії її проектування і природно вона повинна бути вище, ніж по базовій машині, але з ціллю забезпечення рівновигідності її виробництва порівняно з базовою у розрахунок нижньої межі ціни закладається коефіцієнт маржинального прибутку по базовій машині.

Умова рівновигідності визначається тим, що сумарний маржинальний прибуток по новій і базовій машинах при встановленні ціни на рівні C_H однаковий. Ця ситуація означає, що якщо підприємство прибуткове, то величина прибутку при виробництві нової машини залишиться та ж сама, що й при виробництві базової, а якщо підприємство збиткове, то величина збитку не зміниться.

З урахуванням ефективності нової машини, яка відобразиться в різниці між її верхньою (C_B) і нижньою межею, ціна може бути встановлена на більш високому рівні, який забезпечить належний прибуток підприємству.

Література

1. Долан Р. Дж., Саймон Г. Эффективное ценообразование. — М.: Экзамен, 2005. — 416 с.
2. Хейне Пол. Экономический образ мышления. — Пер. с англ. Издание второе. — М.: Дело, 1993. — 704 с.
3. Нэгл Т.Т., Холден Р. К. Стратегия и тактика ценообразования. — СПб.: Питер, 2001. — 544 с.

УДК 338.45

М. Г. Семенов, канд. екон. наук, доц. кафедри політичної економії обліково-економічних факультетів,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

СОЦІАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК ЧИННИК УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА